

15. august 2017

Regeringens udspil om ny ordning for landvind, åben-dør havvind og solceller

Dette notat beskriver Danmarks Vindmølleforenings vurdering af udspillet fra regeringen for en ny ordning for landvind, åben-dør havvind og solceller. Udspillet blev udsendt d. 29. juni 2017¹, og hensigten er, at udspillet skal være genstand for politiske forhandlinger i det kommende efterår.

Regeringen foreslår i udspillet indførelse af to teknologineutrale udbud i henholdsvis 2018 og 2019, som skal tjene som erfaringsgrundlag for en ny udgave af en dansk ordning for landvind, åben-dør havvind og solceller efter 2020. Tidshorizonten for støtten er foreslået til 20 år, og der foreslås anvendt faste pristillæg. Udspillet indeholder derudover også forslag om en overgangsordning for projekter, der har opnået en godkendt lokalplan før 1. januar 2017.

Danmarks Vindmølleforening finder det positivt, at regeringen efter lang tids tøven endelig udsender et forslag til diskussion. Forslaget skal afløse den nuværende ordning efter februar 2018 og udspillet skal derfor afhjælpe en udbredt usikkerhed i branchen om de fremtidige vilkår for etablering af vindmøller i Danmark.

I betragtning af den lange udviklingstid for vindmølleprojekter, som typisk varer op til 5 år, er en midlertidig afklaring for de kommende to år ikke tilstrækkeligt og kan på længere sigt forventes at fordyre den grønne omstilling, da midlertidige og ustabile rammevilkår ikke understøtter kapitaltunge investeringer i energisektoren.

Hvis det er regeringens hensigt at gennemføre et udbud allerede i 2018 er en endelig fastlæggelse af rammevilkårene i sidste halvår af 2017 ikke et solidt grundlag for en hensigtsmæssig udbudsproces. Ved de succesfulde havvindmølleudbud i Danmark fik deltagerne mulighed for forberedelse af deres bud igennem en flerårig periode, og regeringen burde tage ved lære af denne proces i forhold til udspillet om en ny ordning for landvind.

Omfanget i regeringens udspil for udbuddene i 2018 og 2019 er sammenlagt i størrelsesordenen 200 MW, afhængigt af budpriserne. Ambitionsniveauet for regeringens udspil er, sammenlignet med

¹ Se [Hvad skal ind – sol eller vind?](#)

udbygningen i perioden 2010-2016, en halvering af den hidtidige udbygning blot med vindenergi i Danmark.

Regeringens forslag indeholder desuden en finansiering af udbuddene i 2018 og 2019 ved en beskæring af tilskud til eksisterende og nye VE-anlæg, herunder balanceringsgodtgørelsen til eksisterende vindmøller, som foreslås reduceret med 331 mio. kr.²

Det er første gang, i dansk energipolitik at udbygning med ny vedvarende energi foreslås baseret på beskæring af tilskud til eksisterende VE-anlæg. Regeringens forslag kan i sidste ende medføre f.eks. en større nedtagning af eksisterende vindmøller. Dette kan medføre et større behov for etablering af nye vindmøller, hvis regeringens målsætning om 50 % vedvarende energi i Danmarks energiforbrug i 2030 skal opfyldes. Finansieringen af regeringens udspil kan derfor betragtes som meget kortsigtet og er desuden i direkte uoverensstemmelse med EU Kommissionens godkendelse af en af de eksisterende støtteordninger³.

Udbudsmodel

Regeringens udspil indeholder et forslag om udbud med faste pristillæg, hvor deltagerne i udbuddet konkurrerer om at få et fast tillæg til spotprisen, som kan opnås i elmarkedet. Dette sikrer, at statens udgifter til støtte i de kommende år er kendte og forudsigelige. Modellen pålægger opstillerne af vindmøller risikoen ved fremtidige udsving i elpriserne. En betydelig del af grundlaget for budgivningen i de foreslåede udbud vil derfor være deltagernes forudsigelser af elpriserne i de kommende år.

Med udspillet vælger regeringen at foreslå dansk enegang i Europa, da intet andet land i EU anvender udbud med faste pristillæg. Alle andre lande i Europa, som har indført udbud af vedvarende energi, anvender udbud af faste priser. Dette giver deltagere i udbud sikkerhed for de fremtidige indtægter, og dermed er det ikke nødvendigt at inkludere risiko-præmier i fremtidige udbud, hvilket understøtter lavere støtteniveauer og en hurtigere udfasning af støtte.

Fastpriskontrakter fremskynder incitamentet til at undsige sig støtte, da modtagelse af støtte kun er fordelagtig så længe støtten er højere end elprisen. I en situation med lave omkostninger til etablering og drift af vindmøller og højere elpriser vil det ikke længere være fordelagtigt at modtage støtte, og dette er bl.a. udtrykt ved DONG Energys "nul-bud" på havvindmøller i Tyskland i foråret 2017.⁴

Den hurtigste vej til en fremtid uden støtte går derfor gennem anvendelsen af udbud med fastpriskontrakter, på samme måde som i andre europæiske lande. Med et udbud baseret på faste tillæg, som foreslået af regeringen, risikerer man unødigt at udbetale tilskud selv ved meget høje fremtidige elpriser. Det giver derfor mindre grøn omstilling for pengene.

Overgangsordning

² Danmarks Vindmølleforening har påpeget, at denne ændring ikke er i overensstemmelse med Kommissionens godkendelse af balanceringsgodtgørelsen fra 2008 og derfor ikke lovlig. Se mere på www.dkvind.dk

³ Kommissionens godkendelse nr. N354/2008

⁴ Valget mellem faste pristillæg eller faste priser er bl.a. behandlet i en analyse fra Danmarks Vindmølleforening, som kan findes her: [Link](#).

Det sidste element i regeringens udspil er et forslag om en overgangsordning for projekter, der har modtaget en lokalplan inden 1. januar 2017 og er påklaget til planklagenævnet, som vil få mulighed for at få det højest vindende bud i et udbud. Regeringen vurderer, at dette vil kunne omfatte projekter med en samlet installeret effekt på 46 MW.

Ifølge den offentliggjorte tidsplan for det foreslåede udbud⁵ vil resultatet af det første udbud først være kendt i december 2018, hvilket reelt medfører, at projekter, som bliver en del af overgangsordningen, først kender økonomien i projektet på dette sene tidspunkt.

Det er Danmarks Vindmølleforenings vurdering, at regeringens forslag om en overgangsordning er grænsende til det ligegyldige for de projektudviklere, der risikerer at komme i klemme i det danske klagesystem. En meget stor mængde projekter, som modtager en lokalplan i 2017, men efterfølgende bliver påklaget til Planklagenævnet, vil ikke kunne blive omfattet af forslaget og kan dermed potentielt gå tabt i det lovgivningsmæssige tomrum mellem den eksisterende og den nye ordning.

Regeringen har bl.a. begrundet det begrænsede omfang af den foreslåede **ordning med EU's statsstøtteregler**, som opsætter krav om tildeling af støtte gennem udbud efter 1. januar 2017. Dette krav gælder dog ikke vindmølleprojekter med under 6 møller eller samlet 18 MW, som dermed burde kunne omfattes af en overgangsordning med en tidsfrist der afspejler afslutningen af på nuværende ordning den 20. februar 2018.

Afregningen for overgangsordningen for igangværende vindmølleprojekter i den tyske EEG 2017 er fastsat ud fra EEG 2014, dvs. den støtteordning, som var gældende da de projekter, som er indbefattet af ordningen, blev igangsat. Den danske overgangsordning bør rimeligvis også sikre en afregning ud fra den eksisterende ordning, da de igangværende projekter er påbegyndt for mange år siden og baseret på aftaler med fabrikanter og lodsejere ud fra støtteniveauet i den eksisterende ordning.

Undtagelse for mindre projekter med lokalt ejerskab

I Tyskland har man fra 1. januar 2017 indført en undtagelse i det generelle udbud, hvor projekter med lokal forankring deltager på lempeligere vilkår. Mindre lokale projekter kan altid i Tyskland vælge at få den højeste pris i udbuddet. Som nævnt ovenfor er der i statsstøttereglerne en undtagelse for kravet om udbud for mindre projekter på 6 møller eller mindre, som regeringen har valgt ikke at lade indgå i sit udspil. Disse projekter vil med sikkerhed ikke være omfattet af tidsfristen den 1. januar 2017 i EU-Kommissionens retningslinjer for statsstøtte.

For at sikre den fortsatte brede folkelige opbakning til den grønne omstilling bør Danmark indføre en ordning lignende den tyske undtagelse for mindre lokale projekter. Uden fortsat lokal forankring af etableringen af vindmøller er det tvivlsomt om den mest omkostningseffektive form for vedvarende energi fortsat vil kunne udvikles i Danmark med bred folkelig opbakning.

⁵ [Link](#)

Moderniseringsordning

Den billigste form for vedvarende energi, som kan bidrage til opfyldelsen af de klimapolitiske målsætninger, er eksisterende landvindmøller. I en situation med meget lave elpriser og en høj og stigende gennemsnitsalder på de eksisterende landvindmøller (i 2017 er den gennemsnitlige alder 19 år) kan det forventes, at der i de kommende år vil ske et øget udtag af eksisterende landvindmøller med mindre elpriserne retter sig.

I udkastet til VE-direktiv, som er en del af EU-Kommissionens vinterpakke, anerkender EU Kommissionen det stigende behov for modernisering og levetidsforlængelse af eksisterende VE-anlæg, og pålægger medlemsstaterne at effektivisere planlægningsprocessen for levetidsforlængelse af eksisterende VE-anlæg. Ministerens udspil kunne med fordel inddrage denne omkostningseffektive form for produktion af vedvarende energi til opfyldelse af regeringens VE-målsætning for 2030.

Det er derfor værd at overveje, hvordan det sikres, at de eksisterende vindmøller også i de kommende år vil kunne bidrage til regeringens målsætning. En mulighed kunne være en moderniseringsordning, som kunne sikre rammevilkår for levetidsforlængede af eksisterende landvindmøller. Regeringens udspil burde derfor inddrage muligheden for en moderniseringsordning til eksisterende landvindmøller.

For yderligere information kontakt:
Christian Kjær, direktør i Danmarks Vindmølleforening.
ck@dkvind.dk
Mobil: 9360 2023

Henvisninger:

Reaktioner fra Danmarks Vindmølleforening

- [Regeringens ambition for den vedvarende energi rammer nyt lavpunkt](#), pressemeddelelse, 29. juni 2017
- [Finansieringen af regeringens fremsatte forslag til ny udbudsmodel i strid med EU's regler](#), pressemeddelelse, 4. juli 2017
- [Den sidste uge](#), Leder i Naturlig Energi, juni 2017
- [Vi skriver energipolitisk Danmarkshistorie](#), Leder i naturlig Energi, juli 2017
- [Anbefalinger til en tilskudsreform for landvind](#), henvendelse til Energi-, Forsynings- og Klimaudvalget fra Vindmølleindustrien og Danmarks Vindmølleforening, 21. marts 2017
- [Ny ordning for landvind skal på plads inden sommer](#), pressemeddelelse fra Danmarks Vindmølleforening, Vindmølleindustrien og Landbrug & Fødevarer, 21. februar 2017

Danmarks Vindmølleforenings analyser

- [Sammenhængen mellem rammevilkår og støtteomkostninger](#), notat, Danmarks Vindmølleforening, 15. maj 2017
- [Perspektiver for fortsat lokal forankring og teknologineutrale udbud](#), notat, Danmarks Vindmølleforening, 1. juni 2017
- [Incitament og prissignaler ved forskellige pristillæg i elmarkedet](#), notat, Danmarks Vindmølleforening, 9. juni 2017